

Käsitöö ja kodunduse ainekava 5. - 6. klass

Käsitöö ja kodunduse õppeainega taotletakse, et õpilane:

- tunneb rahulolu praktilisest eneseteostusest; hindab tööd ja töö tegijat;
- mõistab tehnoloogia arengut, näeb sellest tulenevaid muutusi töös ning nende mõju keskkonnale;
- kavandab ja teostab oma ideid ning lahendab loovalt endale võetud ülesandeid;
- võrdleb ja kasutab erinevaid materjale;
- teab ohutu töötamise põhimõtteid ning järgib neid;
- töötab meeskonnas ja tajub oma võimeid ühistöös;
- lähtub toitu valides ja valmistades tervisliku toitumise põhimõtetest;
- tuleb toime koduse majapidamise ja pere eelarvega ning käitub teadliku tarbijana;
- väärtustab ja hoiab rahvuskultuuri ning teadvustab oma kohta mitmekultuurilises maailmas.

Alates 5. klassist jagunevad õpilased oma soovide ja huvide põhjal õpperühmadesse, valides õppeaineks kas käsitöö ja kodunduse või tehnoloogiaõpetuse. Õpperühmadeks jagunemine ei ole soopõhine.

Jakob Westholmi Gümnaasiumis puudub nõuetekohane õppekööök, seetõttu viiakse praktilise toiduvalmistamise tunnid läbi vastavalt olemasolevatele võimalustele.

Kavandamine

Idee ja kavandi tähtsus on eset valmistades. Kujunduse põhimõtted ja nende rakendamine. Kavandamise graafilised võimalused. Värvusõpetuse põhitõdede arvestamine esemeid disainides. Ideede leidmine ja edasiarendamine kavandiks.

Tekstiilide ja käsitöömaterjalide valiku ning sobivuse põhimõtted lähtuvalt kasutusala.

Õpilane:

- kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitööesemeid;
- leiab käsitööeseme kavandamiseks ideid eesti rahvakunstist;

Töö kulg

Töötamine suulise juhendamise järgi. Töötamine tööjuhendi järgi. Lihtsama tööjuhendi koostamine.

Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine, hooliv, arvestav ja üksteist abistav käitumine.

Ühise töö analüüsimine ja hindamine.

Õpilane:

- 1) töötab iseseisvalt lihtsama tööjuhendi järgi;
- 2) järgib töötades ohutusnõudeid ning hoiab korras töökoha;
- 3) hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust.

Rahvakunst

Õppesisu

Rahvakultuur ja selle tähtsus. Esemeline rahvakunst. Tavad ja kombed. Rahvuslikud muustrid ehk kirjad ajaloolistel ja tänapäevastel esemetel. Muuseumite roll rahvakunsti säilitajana.

Rahvuslike detailide kasutamine tänapäevast tarbeeset kavandades.

Õpilane:

- märkab rahvuslikke kujunduselemente tänapäevastel esemetel;
- kirjeldab muuseumis olevaid rahvuslikke esemeid.

Käsitöö ja kodunduse ainekava 5. klass

1. Ajaline maht: 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi
2. Eeldatav õpilaskontingent, õppija lähtetase 4. klassi õppekava läbinud õpilane
3. 3. Õppeaine sisu ja õpitulemused

Käsitöö

Materjalid

Õppesisu

Tekstiilkiudained. Looduslikest kiududest taimsed kiud, nende saamine ja omadused.

Kanga kudumise põhimõte. Kanga liigid: telgedel kootud, silmuskoelised, mittekoatud kangad.

Õmblusniidid, käsitööniidid ja -lõngad. Erinevatest tekstiilmaterjalidest esemete hooldamine.

Õpilane

- kirjeldab taimsete kiudainete saamist, põhiomadusi, kasutamist ja hooldamist;
- eristab telgedel kootud kangaid trikotaažist ning võrdleb nende omadusi;
- seostab käsitöölõnga jämedust ja eseme valmimiseks kuluvat aega.

Tikkimine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Tarbe- ja kaunistuspistid. Üherealised ja kaherealised pistid. Töö viimistlemine.

Õpilane oskab:

- Kavandada praktilist tööd
- Ette valmistada kangatüki tikkimiseks
- Arvestada mustri suurust jute riidele kandmisel
- Tikkida eel-, tikk-, vars-, ahel-, linnusilma-, aed-, rist-, sämp-, põlvikpistet
- Kasutada õpitud pisteid praktilise töö tikkimisel
- Viimistleda praktilist tööd.

Õmblemine

Töövahendid. Täpsuse vajalikkus õmblustöös. Õmblemine käsitsi ja õmblusmasinaga. Õmblusmasina niidistamine. Lihtõmblus. Palistused. Õmblusvarud. Õmblustöö viimistlemine. Aplikatsioonidega kuubik.

Õpilane oskab:

- Ette valmistada kanga ja välja lõigata kavandatud eseme tööjuhendit järgides
- Märkida õmblusvaru ja joonistada õmblusjoone
- Kasutada nõöpnõelasid abivahenditena kokkuõmblemisel
- Arvestada masinaga õmblemise täpsust
- Viimistleda töö

Kudumine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Silmuste loomine. Parem- ja pahempidine silmus.. Kudumi viimistlemine ja hooldamine.

Õpilane oskab:

- Valida kudumiseks vajalikud töövahendid ja materjalid
- Kavandada parem- ja pahempidiste silmustega kootud praktilist tööd
- Viimistleda töö praktiliseks esemeks

Heegeldamine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Põhisilmuste heegeldamine. Edasi-tagasi heegeldamine. Tingmärgid. Heegeldustöö viimistlemine.

Õpilane oskab:

- Heegeldada algsilmust, heegelketti, kinnissilmuseid, pool-, ühekordseid ja kahekordseid sambaid.
- Lugeda tingmärke
- Heegeldada lihtsa praktilise töö erinevaid silmuseid ja sambaid kasutades
- Lõpetada heegeltöö ja viimistleda praktilist tööd.

Kodundus

- Töö köögis.
- Hügieen toiduvalmistamisel, laua katmisel
- Toiduainete külmtöötlemine
- Tervislik toit
- Toiduainete rühmad
- Piim ja piimasaadused
- Liha, kala, muna
- Kodused tööd

Õpilane:

- teab ohutus- ja hügieeninõudeid köögis
- oskab katta lauda
- teab toiduainete külmtöötlemise viise
- teab toiduainete rühmi
- teab piima töötlemist, rõõsa-, hapendatud piima ja teisi piimatooteid
- teab liha, kala ja muna kui toiduaineid
- teab korrastustöid, pesu pesemist ja triikimist, jalanõude hooldamist.

Töö organiseerimine

Õpilane:

- arvestab rühmaülesandeid täites kaasõpilaste arvamusi ja hinnanguid;
- kasutab toidu valmistamisel retsepti, toiduainete jaotamist grupis;

4. Kontroll, hindamine

Hindamine toimub vastavalt Jakob Westholmi Gümnaasiumi hindamisjuhendile.

5. Kasutatav õppevara

1. Anu Pink (2008) „Kodundus 4.-6. klass“ Tallinn: OÜ Saarakiri
2. Anu Pink (2004) „Heegeldamine“ Saara käsitööõpikute kirjastus
3. Anu Pink (2002) „Kudumine“ Saara käsitööõpikute kirjastus
4. Anu Pink, Kristi Teder (2005) „Tikkimine“ Saara käsitööõpikute kirjastus
5. Anu Pink (2003) „Õmblemine“ Saara käsitööõpikute kirjastus

6. Lõiming

Lõimingutabel.

Käsitöö ja kodunduse ainekava 6. klass

1. Ajaline maht 2 tundi nädalas, 70 tundi kokku
2. Eeldatav õpilaskontingent, õppija lähtetase 5. klassi õppekava läbinud õpilased
3. Õppeaine sisu ja eeldatavad õpitulemused

Käsitöö

Materjalid

Tekstiilkiudained. Looduslikud kiud, loomsed kiud, nende saamine ja omadused.

Koeserv, lõimelõngad, koelõngad.

Õpilane:

- kirjeldab looduslike kiudainete saamist, põhiomadusi, kasutamist ja hooldamist;
- eristab telgedel kootud kangaid trikotaažist ning võrdleb nende omadusi;
- seostab käsitöölõnga jämedust ja eseme valmimiseks kuluvat aega.

Tikkimine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Arhailised mustrid Eesti rahvakunstis. Praktiline töö kavandamine ja teostamine arhailise mustriga. Töö viimistlemine.

Õpilane oskab:

- Kavandada praktilise töö
- Ette valmistada kangatüki praktilise töö tegemiseks
- Kujundada praktilise tikkimistö arhailise mustriga
- Viimistleda praktilist tööd.

Õmblemine

Töövahendid. Õmblemine käsitsi, traageldamise olulisus ja õmblemine õmblusmasinaga.

Lihtõmblus. Palistused. Õmblusvarud. Õmblustöö viimistlemine.

Õpilane oskab:

- Ette valmistada kanga ja välja lõigata kavandatud suuruses praktilise eseme
- Märkida õmblusvaru ja joonistada õmblusjooned
- Õmmelda lihtõmblusi, palistust, sissevõtuvolt
- Kasutada nõöpnõelasid abivahenditena
- Viimistleda töö

Kudumine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Silmuste loomine neljale vardale, kudumine ringselt.

Parem- ja pahempidine silmus. Kudumi viimistlemine ja hooldamine.

Õpilane

- Teab soki osasid
- Oskab kududa soki säärt soonikkoes, kududa soki kanda, kannakiilu, pöida ja soki otsa.
- Oskab viimistleda sokid ühesuuruseks.

Heegeldamine

Töövahendid ja sobivad materjalid. Põhisilmuste heegeldamine. Ringselt heegeldamine.

Tingmärgid. Skeemi järgi heegeldamine. Heegeldustöö viimistlemine.

Õpilane oskab:

- Kavandada praktilise töö heegelmotiividest
- Arvestada vajaliku koguse motiive praktilise töö kokku panemiseks
- Motiivid ühendada
- Lõpetada heegeltöö ja viimistleda praktiliseks esemeks.

Kodundus

Teemad:

- Toiduainete kuumtöötlemine
- Teravili ja teraviljatooted
- Aedviljad
- Toidurasvad, maiustused
- Majandamine: pere eelarve, minu raha, säästmine.

Õpilane:

- Teab kuumtöötlemise viise
- Teab ja tunneb teravilju ning nende tooteid
- Teab aedvilju ja nendest valmistatavaid toite
- Teab toidurasvu ja maiustusi ning nende omadusi

Töö organiseerimine

Õpilane:

- arvestab rühmaülesandeid täites kaasõpilaste arvamusi ja hinnanguid;
- kasutab menüüd koostades ainekirjandust ja teabeallikaid;

Toidu valmistamine

Õpilane:

- valmistab retsepti kasutades erinevaid külmi roogi;

Etikett

Lauakombed meeldiva suhtluskonna loomisel

Õpilane:

- mõistab lauakommete tähtsust meeldiva suhtluskeskkonna loomisel.
- Oskab käituda viisakalt

Majandamine

Õpilane:

- Arvestada pere eelarvet
- Kavandada oma raha kasutamist
- Oskab leida säästmisviise
-

4. Kontroll, hindamine

Hindamine toimub vastavalt Jakob Westholmi Gümnaasiumi hindamisjuhendile.

5. Kasutatav õppevara

Anu Pink (2008) „Kodundus 4.-6. klass“ Tallinn: OÜ Saarakiri

Anu Pink (2004) „Heegeldamine“ Saara käsitööõpikute kirjastus

Anu Pink (2002) „Kudumine“ Saara käsitööõpikute kirjastus

Anu Pink, Kristi Teder (2005) „Tikkimine“ Saara käsitööõpikute kirjastus

Anu Pink (2003) „Õmblemine“ Saara käsitööõpikute kirjastus

6. Lõiming

Vaata lõimingutabel.